

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 010-01/14-26/ EPA 184-VII
Ljubljana, 12. januarja 2015

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) sprejela naslednje

Mnenje

**k Skupnemu letnemu poročilu Vlade o izvajanju Zakona o dostopu do informacij
javnega značaja za leto 2013**

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 46. seji 17. decembra 2014 obravnavala Skupno letno poročilo Vlade o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leto 2013, EPA 184-VII (v nadaljevanju: letno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Predlagateljica je predstavila letno poročilo, ki kaže relativno dobro stanje na področju izvajanja Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Letno poročilo se nanaša na delo državnih organov in organov lokalne samouprave in ni tako široko kot poročilo Informacijskega pooblaščenca, ki vključuje celoten javni sektor. Zakon o dostopu do informacij javnega značaja je v veljavi že enajsto leto in rezultati v letnem poročilu kažejo, da se njegove odločbe uspešno izvršujejo.

Vsi zavezanci za poročila brez GURS so 2013 rešili 6.099 zadev, od tega 97,5 % zahtev za dostop do informacij, 2,48 % zahtev pa za ponovno uporabo podatkov javnega značaja. Od vseh rešenih zadev so v 74, 8 % prošilci dobili celotne informacije, delne informacije so dobili v 13,3 %, zavrnenih pa je bilo 8,4 % prošelj za dostop, pri čemer je najpogostejši razlog za zavrnitev varovanje osebnih podatkov ali pa organ ne razpolaga z zahtevano informacijo.

Ministrstvo za javno upravo, ki je pristojno za področje dostopa do informacij javnega značaja, poleg priprav zakonodaje opravlja tudi svetovalne naloge in odgovarja organom zavezancem. 2013 sta bila v sodelovanju z Upravno akademijo izvedena 2 brezplačna seminarja. En seminar je bil namenjen občinam in njihovem delovanju na področju izvajanja zakona. Predstavljena je bila pravna praksa Informacijskega pooblaščenca na tem področju, udeležencem pa so bili prikazani tudi praktični problemi in njihovo reševanje. Drugo usposabljanje je bilo namenjeno javnim zavodom s področja šolstva. Pripravljen je bil delovni pripomoček za organe zavezance v obliki vzorčnih pisanj. Ti vzorci odločb in dopisov, ki

pridejo prav pri reševanju konkretnih problemov, so objavljeni na spletnih straneh Ministrstva za javno upravo, vendar vsi organi še niso seznanjeni z njimi.

Zaračunavanja storitev dostopa do informacij javnega značaja ni veliko, 2013 je zgolj 14 državnih organov in 14 občin v 41 primerih zaračunalo storitve.

Aprila 2014 je pričela veljati novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki je razširila krog zavezancev za izvajanje zakona tudi na gospodarske družbe, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali samoupravna lokalna skupnost oziroma druge osebe javnega prava. Za nove zavezance je bilo v sodelovanju z Informacijskim pooblaščencom organizirano brezplačno izobraževanje. Oktobra 2014 je AJ PES vzpostavil register zavezancev za informacije javnega značaja, ki na enem mestu zagotavlja pregled nad vsemi zavezanci. Pri nastajanju registra je bilo vzpostavljeno dobro sodelovanje z vsemi organi na državni in lokalni ravni, ki so morali posredovati podatke o tem, kdo so nosilci javnih pooblastil in kdo so izvajalci javnih služb iz njihove pristojnosti.

Komisija ugotavlja, da letno poročilo sledi določbam Zakona o dostopu javnega značaja. Člani komisije so izrazili priznanje za pripravo letnega poročila.

Komisija je opozorila, da so lokalne skupnosti zelo obremenjene z zahtevami po dostopu do informacij javnega značaja, ki pomenijo za posamezno občino lahko tudi velike stroške. Člani komisije so se strinjali, da je dostop do informacij javnega značaja pravica, ki se mora dosledno izvrševati, vendar pa je treba izvajati tudi preventivne ukrepe, ki preprečujejo zlorabe instituta dostopa do informacij javnega značaja. Nekatere težave je mogoče odpraviti že s tem, da organ na lokalni ali državni ravni sprejme stroškovnik. O pravih postopkih za pripravo stroškovnika organom lahko svetuje Ministrstvo za javno upravo. Dejstvo je, da že minimalno zaračunavanje običajno odvrne posameznika od pretiranega vlaganja zahtev po informacijah in se omeji zgolj na tiste, ki jih resnično potrebujejo.

Člani komisije so izpostavili problematiko dokumentov, ki še niso dokončno sprejeti ali imajo status delovnega gradiva. Zanimalo jih je, ali je mogoče z oznakami o delovnem gradivu ali z oznako zaupno začasno preprečiti zahteve po dostopu do informacij javnega značaja do njihovega dokončnega sprejetja. Pojasnjeno je bilo, da zakon nedokončane dokumente varuje kot izjeme, čeprav bi moral organ praviloma izkazati škodo, do katere bi prišlo, če bi bili podatki posredovani kot informacija javnega značaja. V preteklih letih se je oblikovala praksa v zvezi s tekočimi sodnimi postopki, da se podatkov ne posreduje, dokler postopki niso dokončani. Predlagateljica je opozorila, da oznaka o zaupnosti dokumenta ne pomeni, da je gradivo nedokončano, treba je pojasniti, zakaj je dokument nedokončan, lahko pa se tudi izda odločba, v kateri je opredeljeno, do kdaj je dokument zaprt in da ne gre za trajno zavrnitev dostopa do informacij javnega značaja.

Komisija je opozorila tudi na informacije, ki so dostopne na spletnih straneh občin in lokalne skupnosti občane usmerijo nanje. Odzivi so pogosto negativni, saj želijo občani dobiti gradivo natisnjeno in urejeno, pa čeprav gre za obsežne dokumente, kot so prostorski akti ali poplavne študije in so dokumenti v celoti dostopni na spletnih straneh občine. Predlagateljica je pojasnila, da 5. odstavek 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja definira objave na internetnih straneh in pravi, da je informacija dostopna na internetu zadosten vir in se lahko prosilca usmeri nanjo in posameznemu organu ni treba pripravljati materiala v papirnati obliki. Zelo pomembno je, da se lokalni in državni organi obrnejo po informacije na Ministrstvo za javno upravo in prosijo za pojasnila o pravilnem ravnanju v posameznih primerih.

V letnem poročilu odločbe Upravnega sodišča vsebinsko niso opredeljene, jih je pa opazno več kot prejšnja leta, zelo veliko je bilo tudi zavrnitev s strani Upravnega sodišča. Komisija je

zato zanimalo, zakaj je primerov več in kakšna je vsebina teh odločb. Dogovorjeno je bilo, da bo članom komisije naknadno posredovano celotno poročilo o vsebini odločb Upravnega sodišča. V večini primerov pa se te nanašajo na 11. točko 1. odstavka 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki opredeljuje, da so zaprte tiste informacije, kjer bi ob razkritju nastala motnja pri delovanju organa. Pri tem se odpirajo dileme, kako velike motnje bi posamezna razkritja lahko povzročila in kako podrobno bi moral posamezni organ te motnje opredeliti, da lahko na njihovi podlagi zavrne posredovanje informacij.

Komisija je bila seznanjena, da se novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja iz aprila 2014, ki je razširila krog zavezancev za dostop do informacij javnega značaja, uspešno izvršuje. Objavljeni so bili podatki o pravnih poslih in podatki o plačah v podjetjih, ki so na podlagi novele zakona postali zavezanci za dostop do informacij javnega značaja. Novi zavezanci so se veliko obračali na Ministrstvo za javno upravo, ki je zanje pripravilo brošuro in veliko delalo na ozaveščanju o določbah novele in zahtevah novega zakona za nove zavezanke. V podjetjih v 100 % lasti državi so premiki zaznavni in objavljajo podatke kot zahteva zakon. Dejaven je bil tudi Inšpektorat za javni sektor v okviru Ministrstva za javno upravo, ki je pripravil pregled nad podjetji zavezanci. Opaža pa se razlika v razumevanju glede retroaktivnosti zakona, saj zavezanci nasprotujejo objavljanju podatkov za nazaj. V zvezi s tem ima Informacijski pooblaščenec odprtih nekaj postopkov, pri čemer pa se Ministrstvo za javno upravo in Informacijski pooblaščenec strinjata, da v primeru novele zakona ne gre za prepovedano retroaktivnost in morajo zato podjetja osnovne podatke za nazaj javno objaviti.

Komisija se je seznanila s prihodnjimi spremembami Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. 2015 bo v slovenski pravni red treba implementirati evropsko direktivo o ponovni uporabi podatkov, ki postaja vedno pomembnejša kategorija v dostopu do informacij javnega značaja.

Za poročevalca na matičnem odboru je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.